

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 53'—
za pol leta . K 25'—
za četrt leta . K 13'—
za 1 mesec . K 4'50

Za Ljubljano mesečno 4'20

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Vlada mora odstopiti.

(Izvirno poročilo »Večernega lista«.)

Belgrad, 4. januarja. V resnih političnih krogih se govori, da regent ne bo dovolil, da sedanji kabinet izvaja volitve za novo skupščino. Davidovičev kabinet je izšel iz začasnega Narodnega predstavništva in

kakor hitro se to razpusti, so izginila tudi tla za sedanjo vlado. Novi kabinet bi uvedel revizijo vseh oktroiranih zakonov ter razpisal volitve za konstituanto.

Socialistično-demokratska vlada podražuje moko.

LDU Ljubljana, 4. januarja. Odsek za prehrano objavlja: Dne 30. decembra pr. l. se je vršilo pri tukajšnjem odseku za prehrano posvetovanje o tem, kako naj se spravijo cene moke v sklad s sedanji nakupnimi cenami pšenice. Cena pšenice v Vojvodini in Slavoniji je poskočila v zadnjih treh mesecih od 2 K na 5 K za kilogram. Žitni zavod in nekateri druge večje aprovizacije, ki so tudi direktno nakupovale žito v Vojvodini, so dosedaj še vedno oddajale pšenično moko za pecivo na debelo po 4 K 50 vin., krušno moko pa po 2 kroni za kilogram. Naravno je torej, da so imenovani zavodi oddajali moko z obično izgubo. To se trajno ne da vzdržati, čutno izgubo. To se trajno ne da vzdržati, ker bi sicer zavod pri obratu primanjkljaj, za katerega bi ne bilo kritja in ki bi privedel zavode do kalamitete. Ker ni izgleda, da bo cena pšenice padla ali se vsaj znatno znižala, se je morala nastaviti taka cena moki, ki po kalkulaciji odgovarja dosedanjim cenam pšenice. Zato se je v spora-

zum z zastopniki žitnega zavoda, obeh železniških aprovizacij, ljubljanskega mestnega magistrata in nakupovalne zadruge (Vojne zveze) sklenilo, da bodo omenjene korporacije pričeli s 1. januarjem 1920, dale izdelovati iz pšenice samo dve vrsti moke, to je belo in krušno, ter da bodo oddajale na debelo pšenično belo moko po 8 K, pšenično krušno moko pa po 5 K za kilogram. Te cene je smatrati za normalne.

Osebe pa, ki pridejo po že objavljenem ukazu ministrstva za prehrano z dne 4. decembra 1919, št. 26.750 v poštev pri akciji za prejem cenejših živil in kojih števílo je za Slovenijo maksimirano na 300.000, prejemale bodo določeno množino moke po znatno nižanih cenah, in sicer belo moko po 1 dinar, krušno moko (pšenično, koruzno ali ječmenovo) pa po pol dinarja za 1 kilogram. V pokritje za ogromno diferenco pri ceni, ki bo s tem nastala, je votiral ministrski svet večjo vsoto denarja.

Zidje prihajajo v Ljubljano.

Ljubljana, 5. jan. Zvedeli smo, da je tukajšnja podružnica dunajske »Verkehrsbank« — Prometna banka sprejela v službo tri nemške žide, ki nastopijo svoja mesta do 15. januarja t. l. Seveda so ti žide določeni za prva mesta ter bodo preskočili vse dosedanje uradništvo, posebno Slovence. Umljivo je, da vlada vsled tega med uradništvom veliko ogorčenje. Nekaj uradnikov je že odpovedalo službo. Ker nočejo čez noč postati cunj, v katero bi nemški žid brisal svoje čevlje. Temu nemško-židovskemu podjetju — centrala na Dunaju je najčistokrvnejši židovski tabbor! — torej ni dovolj, da dela v Jugoslaviji mastne dobičke, marveč bi nam hotelo za »uzdarje« importirati še regiment židovskih uradnikov in njih družin. Naš lastni trgovsko-uradniški naraščaj, naši bratje in sinovi pa naj gredo kruha iskat v tujino, ki ima itak preveč lastnega trgovskega izobraženstva — ali pa kame-nje tolči. Ali smo res tako daleč padli, da bo smelo tuje podjetje v naši lastni hiši tako pometati z nami? Ali bomo res pustili, da se vgnezdijo med nas židje, ki nam

bodo pili kri in širili med nas legar korupcije? Ali naj nam v današnjem pomanjkanju stanovanj zasedejo židje vsa boljša stanovanja — kar se bo nedvomno zgodilo, ako le enkrat pridejo v mesto? Pozivamo merodajno oblast, naj prepreči doseljevanje tujcev. Naše poslance pa opozarjamo na predrzno delo Prometne banke. Ta banka si namerava v kratkem nadeti angleško ali francosko ime, da bo lažje razpredla svoje filijalke še po ostali Jugoslaviji. Tako bo preskrbela dobre jugoslovanske pogače še neštetim židom in drugim nemško-nacionalnim elementom ter tako nadaljevala nemško kolonizacijo na jugu. Med njenim sedanjim nemškim uradništvom v Ljubljani je nemškonacionalni duh še jako živ, kar pričajo neprestane hudobne opazke o Jugoslaviji. Kaj še-le bo, ako bo slovensko uradništvo popopcnoma izrinjeno in se bodo naselili v banko sami obrezani in krščeni tujci! Tega ne smemo in ne bomo trpeti! V svoji hiši ne maramo židov, ne maramo nemškonacionalnih gnezdišč. To bodi Verkehrsbanki jasno in odločno povedano!

Vojaška zveza med Jugoslavijo, Francijo in Anglijo?

LDU Trst, 3. januarja. Dopisnik lista »Lavoratore« javlja iz Ženeve, da poroča belgajski korespondent luzernske Agence Centrale, da bo Jugoslavija povabljen, naj sklene s Francijo in Anglijo defenzivno zvezo.

Posvetovanja o jadranskem vprašanju.

LDU Trst, 3. januarja. Glasom poročil italijanskih listov, odhaja ministrski predsednik Nitti 4. t. m. v London h konferenci z ententnimi državniki. Te konference se misli, bodo zaključene v sredo 7. t. m.; v tem primeru odide Nitti v Pariz, kjer se imajo sestati francoski, angleški in italijanski premijeri, k posvetovanjem, ki se prično 9. ali 10. januarja. Ministrski predsednik Nitti je imel dolg pogovor s kraljem in je obvestil ministrski svet o tem, kako namerava nastopiti pri svojih posvetovanjih z zavezniki. Razni listi, med njimi »Messaggero«, izražajo malodušnost in dvomijo o uspehih Nittijevega potovanja, kajti italijanske zahteve zadevajo pri ententi na odpor in nasprotje.

LDU Trst, 3. jan. Državni podtajnik ministrstva za notranje posle Grassi, je

sprejel reške delegate Bellasicha in Minija ter se z njima razgovarjal o merah in ukrepih, ki jih zahteva reški Consiglio Nazionale, dokler se definitivno ne reši vprašanje pripadnosti Reke.

LDU Belgrad, 3. jan. »Politika« javlja iz Pariza: Iz ameriških in angleških krogov doznavamo, da pride sredi tega meseca Lloyd George v Pariz, da z zastopniki drugih zaveznikov izmenja ratifikacijske listine mirovne pogodbe z Nemčijo. Ako bo do tedaj rešeno vprašanje glede d'Annunzia in njegovih upornikov, pride gotovo tudi Nitti v Pariz in nato se pravzaprav prične jadranska konferenca. Kakor vse kaže, je malo upanja, da se doseže sporazum med rimsko vlado in d'Annunzijevimi uporniki. Zastopnik Anglije Sir Crowder bo oddal svoje posle angleškemu ambasaderju in v dveh dneh zapustil Pariz.

Podpis miru z Avstrijo.

LDU Belgrad, 4. januarja. »Beogradski dnevnik« poroča o položaju: Vlada bo v kratkem času podpisala saintgermainsko mirovno pogodbo. Pogodba bo objavljena v »Službenih Novinah« v obliki naredbe. Na ta način bo prešla naša država v mirno stanje z Avstrijo. Potem pride na vrsto ratifikacija miru z Bolgarsko in Mažarsko.

Prosvetljeni absolutizem.

V globoko temo neznanja in primitivnega gospodarstva je bila pogreznjena Rusija. In mož, ki je videl, kako sije kultura od zapada, je hotel, da bi dežela bila bogata in ljudje izobraženi. Sel je in je zgradil novo prestolico, Petrograd. Sredi močvirij so polagali tisoči seljakov temelje novemu vlemestu, se pogrezali v močvirja in njih lobanje so bile vogelni kamen novih stavb. Peter Veliki je pa z nagajkami, kozaki in štabom hlapčevskega uradništva izobraževal ljudstvo in je bil prepričan, da mu je zgodovina dala bič v roke, da nažene ljudstvo kvišku. Kvišku mora, ali z lepa ali s huda, ali s kruhom ali z bičem!

Na ta prosvetljeni absolutizem se spomnimo, če zasledujemo dejanja naše centralne in pokrajinske vlade. JDS, ki tvori jedro kabineta, hoče našemu ljudstvu s silo vtresti svoje mišljenje. Prepričana je, da so njeni načrti edino pravi. Proglašča, da je najsrajnejši in najbolj napeti centralizem državna nujnost. Bori se proti pozitivnemu krščanstvu in Cerkvi, ker so to po njenem mnenju sredstva, da pade ljudstvo v svoji duševni kulturi. JDS. podpira razmah industrijalnega in agrarnega kapitalizma in govori o »nacionalizaciji industrije«, hvaleč se, da pod njeno zaščito prehajajo gospodarska podjetja iz tujih v domače roke. Predvsem pa je ona inteligenca in polinteligencia, iz katere se sestavlja osredje JDS., uverjena, da je njo zgodovina poklicala, da ubije našemu visoko razvitemu ljudstvu svoje »ideje« v glavo. Usodna napaka JDS. je, da hočejo ljudje s kavarniškim obzorjem za vsako ceno odločiti o ljudstvu — brez ljudstva — proti ljudstvu.

Da dosežejo svoj cilj, — vladati za vsako ceno! — so se poslužili varave krinke demokratizma. Dokazali so, kar nam je skozi vso ustavno dobo dokazovala avstrijska lažidemokracija: Da spoštujejo ustavo in parlament samo tako dolgo, dokler imajo v zbornici večino. V trenutku ko nimajo dovolj glasov v zbornici, začnejo »demokratijo« vladati brez ljudskih zastopnikov z orožniki, uradnim aparatom, moralnim in gospodarskim pritiskom, in slednjič — z batinami. Da, daleč smo že prišli. Na Hrvaškem so demokratije porušili z eno samo naredbo občinske avtonomije, in Belgrad je postavil v občinski kr. komisarije, kot je nekdanj Budimpešta postavila kr. komisarija Čuvaja. Pri nas odstavljaajo z nasiljem neljube jim občinske odbore. Sklepajo volilni red in mesto avstrijskih oktroajev, ki smo jih tako sovražili, dobivamo jugoslovanske. Še več! Kakor je razvidno iz interpelacij poslanca dr. Šimraka, v Bosni in na Hrvaškem žendarmenja batina prebivalstvo. To je tudi ena izmed državotvornih metod, ki so jih vpeljali gg. demokratje.

In ta prosvetljeni absolutizem podpira revolucionarna socialna demokracija. Tudi ona hoče s silo, z orožniki, bajoneti, terorjem, denarnim podkupovanjem ubiti ljudem v glavo svoje mišljenje. Zgodi se, da se socialisti in liberalci semterje stepo. Vzrok temu je, da je korito preozko za dva.

Dolgo to stanje ne bo trajalo. Že se bližajo volitve. Ljudstvo, ki ga je vojna naučila še bolj trezno presojeti, kje sta resnica in delo — in kje so besede in laž, ljudstvo bo odločilo: Naj pade absolutizem!

Italija sklepa mir z boljševiki.

LDU Helsingsfors, 3. jan. (Dun. KU) Ruska sovjetska vlada je italijanskemu ministrstvu za zunanje stvari predlagala, naj takoj obnovi odnose. Pri tem se sklicuje na sklep italijanskih socialistov in na izjavo italijanske vlade, ki se nanaša na obnovo odnosov z vsemi doslej sovražnimi državami. Nadalje poudarja, da bo v kratkem rdeča armada zasedla obrežje Črnega morja, ki bo otvorila pot v Italijo.

Slaba prehranjevalna politika.

Ljubljana, dne 5. januarja. Po informacijah pri odseku ministrstva za prehrano objavlja dopisni urad, da je omenjeni odsek porazdelil od 16. oktobra do 20. decembra 1919 nad 700 vagonov mleveskih izdelkov; poleg tega je preskrbovala kraje z moko tudi Vojna zveza in trgovci v prostem prometu. Kriza, ki je bila nastala v preskrbi z moko je imela svoj vzrok v transportnih težkočah na hrvaških in banatskih železnicah, ki je trajala celih šest tednov.

Sol se je dobavljala iz Avstrije; ker je pa Warenverkehrsbeureau delal velike zapreke, je odsek za prehrano sklenil pogodbo za dobavo morske soli iz Sicilije. Decembra mesca lanskega leta je prišlo re soli čez Trst 166 vagonov in potem redno dalje tako da se bo dalo prebivalstvo dobro preskrbeti.

Veče so težave z dobavo sladkorja. Odsek za prehrano se je pogajal za sladkor na Češkem, toda cene so bile tako visoke, da bi veljal sladkor toco na Češkem 35 do 38 kron. Češka podjetja so namreč zahtevala za sladkor 18 čeških kron, ki bi se pa imelo izplačati v švicarskih frankih; poleg tega so se nam pa stavili še tako težki kompenzacijski pogoji, da bi stalo meso, ki bi ga imeli mi oddajati na Češko kot kompenzacijsko blago za sladkor, na Češkem manj v razprodaji kot pa pri nas v živi vagi. Odsek se je pobrigal za dobavo ameriškega sladkorja čez Trst in upa, da se bo moglo odpomoči tudi temu pomanjkanju.

Boji med Japonci in boljševiki.

LDU Berlin, 3. jan. (Dun. KU) »Acht-uhrahendblatt« javlja iz Ženeve: Pariška izdaja »Chicago Tribune« poroča iz Tokija: Boj med Japonci in boljševiki se je vnel po vsej vzhodni Sibiriji. Japonske čete so napadle boljševike ob Bajkalskem jezeru.

Crnogorci beže od Italijanov.

LDU Belgrad, 4. januarja. »Pravda« javlja s Cetinja: Mnogo Crnogorcev, ki so zbežali in nočejo služiti Italijanom za njihove nakane, se je predalo našim oblastim. Vsi trdijo, da so bili prevarjeni od Italijanov.

Proti anarhistom v Ameriki.

LDU Berlin, 3. jan. (Dun. KU) Fa vesti »Lokalanzeiger« je bilo včeraj v Chicagu izvršenih mnogo hišnih preiskav pri osumljenih anarhistih. Aretiranih je bilo preko 200 obdolžencev.

Italija in Bolgarija.

LDU Belgrad, 2. januarja. Za neodkritosrčnost bolgarskih ponudb glede približanja k naši kraljevini in za prijateljsko sodelovanje Bolgarije z Italijo naj služi kot dokaz naslednja brzojavka »Pravda« iz Sofije: »Italijanski diplomatski pooblaščenec v Sofiji je obvestil bolgarsko vlado, da bodo bolgarski dijaki iz zaveznških držav. Medicinarjem se bodo najbrže štela tudi vojna leta v študijsko dobo.«

Agrarna reforma na Bolgarskem.

LDU Sofija, 2. januarja. Načrt za agrarno reformo, ki jo hoče izvesti bolgarska vlada, je že dogotovljen. Osnutek zakonske predloge, ki ga je izdelala posebna komisija, se bo predložil sobranju, kakor hitro se otvorijo seje parlamenta. Zemlja se bo porazdelila med poljedelce, ki nimajo lastnega zemljišča. Površina za obdelovanje sposobne zemlje, ki se bo razdelila, znaša poldrug milijon hektarjev. Osnutek določa med drugim tudi največjo in najmanjšo izmero zemlje, katero more dobiti posameznik.

Obupno dejanje.

Kristana odpokličejo.

Ljubljana, 5. jan. Kakor se govori v socialno-demokratskih krogih, bo socialno-demokratska stranka odpoklicala ministra Kristana iz belgrajske vlade, ker ne

more več nositi odgovornosti za delovanje kapitalistično-socialistične koalicije. Če ostane Kristan še nekaj časa minister, uidejo socialistom vsi delavci.

Politične novice.

Volilni red za narodno skupščino. Ministrstvo v Belgradu je zgotovilo razprave o novem volilnem redu za narodno skupščino. Odsotna sta bila oba slovenska ministra Kramer in Kristan. Aktivno volilno pravo bo imel vsak državljani, ki je dopolnil 21. leto; pasivno, ki je dopolnil 24. leto. V tem smislu je treba popraviti zadnja napačna telegrama. Volitev bo splošna, enaka, tajna in sorazmerna. Ženske so od volilnega prava izključene. Kvalifikacija poslancev (da morejo nekateri poslanci imeti akademsko izobrazbo) se odpravi. Volitve se bodo vršile po administrativnih enotah, kakršne točas obstoje v posameznih pokrajinah naše države. Mešta in trgi se ne bodo zlagali v posebna volilna okrožja. Iz teh volitev izvoljena narodna skupščina bo zopet samo začasno Narodno predstavništvo in ne ustavotvorna skupščina. Demokrati in socialisti še nočejo dati ljudstvu mira, reda in zakona. V kalnem se lažje dobi izvoznice, koncesije in dividende. Vampirji še hočejo dalje sesati narodu kri.

Občinski volilni red. Kmalu bo demokratska vlada z demokratskimi socialisti vred oktroirala nov občinski volilni red za Slovenijo. Ženske so izključene od volilnega prava, razen one, ki se dosedaj v bivši Avstriji uživale volilno pravo. Mi moramo namreč ostati reakcionarni kakor v Avstriji. Uvede se le proporc in obdrži tajna volitev in ne, kakor na Hrvaškem, ustna. Zakaj se tudi v tem oziru postavljajo Hrvati, na to bi nam znalo odgovoriti le sovraštvo ministra Pribečevića do Hrvatov. Vsi na noge, da pri občinskih volitvah pometemo z nazadnjaškimi social-patrioti in demokrati!

Volitve 16. aprila. Iz Belgrada poročajo, da se bodo volitve v narodno skupščino vršile 16. aprila po volilnem redu, ki ga je izdelala sama demokratsko-socialistična vlada.

Minister Kramer počiva. Ministra Kramerja smo videli še zadnje dni, da se je mirno sprehajal po Ljubljani, kakor da v trgovskem ministertvu ni prav nobenega dela. Kakor so ga vrgli iz ministrstva za konstituantno, ker ni ničesar naredil ali slabo, kar je naredil, tako bomo Slovenci doživeli še sramoto, da ga vržejo iz trgovskega ministertva ne samo zavoljo nesposobnosti, katera je očita vsemu svetu, temveč tudi zaradi nedelavnosti. Ministri, na delo! Kje pa se kraljevi minister Kristan sedaj potepa?

Mladini ali socialisti? V nedeljskem »Napreju« so izšli vehementni napadi na ljubljanskega župana dr. Tavčarja. Govori se, da izvirajo iz bližine deželnega predsednika dr. Zerjave, ki se vedno ne more pozabiti zadeve Agro-Merkurja, ki bi ga spravila v zapor, ako bi ga dr. Kramer furtmastično ne pomislil. Res prav malo socialistično in zelo mladinsko se glasi sklep »Naprejevega« članka proti dr. Tavčarju, ki se izliva v pobožno željo: »Tavčar je zamudil ugodno priliko, ko bi se bil moral prostovoljno umakniti iz političnega poročila. Če bi bil že davno prej napravil »čezdeležansko pismo«, bi bilo mnogo boljše zanj in za njegovo stranko.« Takih želj pristen socialisti zares ne more imeti.

Nova korita. Z dne 3. jan. se poroča iz Belgrada: Na včerajšnji seji ministrskega sveta, ki je razpravljala o uredbi narodne banke, se je sprejel načrt dr. Veljkovića. Narodna banka se spremeni v emisijsko banko SHS. V upravni odbor prideta tudi Hrvat grof Miroslov Kulmer in Slovenec dr. Vekoslav Kukovec.

Socialistični minister za zameno krone z 1:10! »Hrvat« poročča, da je Korač v nekem govoru v Zagrebu izjavil, da je on osebo za to, da bi se zamenjale krone v dinarje v razmerju 1:10. Pravijo, da je minister Korač krone, ki jih je v vojni zaslužil pri prodaji čevljev, o pravem času izpremenil v dolarje, franke in dinarje.

Podražena moka. Med brzojavi prinašamo vest o podražanju moke. Demokratsko-socialistična vlada se opravičuje, da je v Banatu poskočila cena žitu zadnje tri mesece. To je ravno krivda, ki jo dan na dan očitamo sedanjemu prehranjevalnemu ministru, da je prve mesece po žetvi držal križem roke ter mirno gledal, kako so kršeni in nekršeni židje, veržniki in izvozniki po ugodni ceni nakupovali žito.

Nered na železnicih. Kakor se nam zatrjuje iz vrst železniških uradnikov, postaja nered na železnicih od dne do dne večji. Vodstva ni čutili nobenega niti iz Zagreba, še manj iz Belgrada. Minister železnice Drasković se zabava že dva meseca v Parizu, njegov namestnik Kristan na Du-

naju. Disciplina se vidno ruši. Ako ne pride do nobene spremembe, bati se je čez par mesece velike katastrofe.

Dvojna mera. V Zagrebu so začeli zasledovati uradnike, ki so pri manifestacijskem štrajku državnih nastavlencev imeli vodilno vlogo. Zakaj se nastopa proti Hrvatom zopet tako pristransko in sovražno, se nam zdi zelo nemodro. Pri nas je celo predsednik deželne vlade dr. Zerjav z omalovaževanjem vzel naznanilo uradnikov, da bodo štrajkali, na znanje z opazko, da bo sam ta čas porabil za osvežitve in in še v uradih so hladnokrvno prenesli odhod svojih nastavencev. Kadar se nesreča ne da odvrniti, je stoichen mir pač najboljši. V Zagrebu pa so se začela preganjanja od onih faktorjev, ki nam zatrjujejo, da so edini širitelji državnega jedinstva.

Na »Napreju« odgovor čakamo. Marksistično glasilo se bavi s črnimi bukvami, čarovnjami in grmadami. Na vsak naš argument odgovori s psovko. Tega mu ne zamerimo, saj vsak pač dá le to, kar ima, več ne more dati. Zal nam je pa, da se da »Naprej« tako milostno prositi, da bi nam povedal, zakaj revolucionarna soc. demokracija ni revoltilala, ko je bil čas za to? Zakaj ni vsaj toliko revoltilala, kot je »reakcionarna« SLS po maju 1917? Zakaj je g. dr. Tuma izjavil, da Trst ni in ne sme postati jugoslovanski? Zakaj je soc. demokracija v Avstriji slavila vojno kot »najsilnejše vstajenje nemškega duha«? Gospodje nočejo slišati naših vprašanj in molče. Ljudstvo razume njih molk, ve, da so krivi in na dan sodbe bo obračunalo z njimi!

Agrarna reforma. Glavno poverjenstvo ministrstva za agrarno reformo za virovitiško in požeško županijo je odredilo, da se prostovoljem in siromašnim kmetovalcem iz preobljedenih krajev od- 61.316 oral zemlje.

Črnogorec hotel umoriti regenta Aleksandra. Iz Rima prihaja vest, da so v Cannesu prijeli nekega Črnogorca, ki je priznal, da je hotel umoriti regenta Aleksandra.

Poverjenstvo za Črno goro bo odpravljen.

Kongres komunistov se danes vrši v Novem Sadu.

Lansing ne odstopi. »Chicago Tribune« poroča iz Washingtona: Gotovo je, da namerava odstopiti državni podtajnik Frank Polk, ki je zastopal Ameriko na mirovni konferenci. Temu nasproti pa v Washingtonu zanikajo, da namerava odstopiti državni tajnik Lansing, kakor so poročali nekateri listi.

Nikaragua in Jugoslavija. Minister za zunanje stvari je dobil od republike Nikaragua akt, v katerem vlada republike izreka željo, da stopi z našo državo v čim tesnejše trgovske zveze.

Dnevne novice.

Demonstracije tobačnega delavstva v Belgradu. Na Novega leta dan je tobačno delavstvo v Belgradu priredilo demonstracije pred upravo državnih monopolov, ker vlada še doslej ni ugodila delavskim zahtevam. Delavska deputacija je šla na ravnanje k ministrskemu predsedniku in nato k upravitelju drž. monopolov. Oba gospoda sta obljubila, delati v zmislu delavskih zahtev, a končni odgovor sta si pridržala za pozneje.

Tatvine se zelo širijo tudi po deželi. Pred kratkim so ukradli v gostilni »Na kazini« pri Škofji Loki klobase od 3 prešičev, vredne nad 800 K. Tat je bil gotovo kak domačin, ki so mu krajevne razmere dobro znane, ter je vedel, kje se klobase sušijo.

Pijan postajenačelnik. Uvedla se je tajna kontrola železniškega osebja, in pokazali so se tudi znatni uspehi. Tako so našli prednočnjim v Batajnici postajenačelnika opitega in v družbi tamburašev in sicer ravno pred prihodom brzovlaka. Ta postajenačelnik je bil takoj suspendiran ter se je uvedla proti njemu sodna preiskava.

Najstarejši srbski list — izvzemši »Službene Novine«, — je novosadska »Zastava«, ki jo je ravno pred 50 leti ustanovil veliki narodni apostol in mučenik dr. Svetozar Miletić. »Zastava« je glasilo radikalne stranke.

Nov izum češkega inženirja. »Kakor poročajo listi, je češki inženir Červenka konstruiral za vojne v Parizu električno žarnico, ki bo igrala v bodočnosti veliko vlogo. Gre za takozvano »regeneracijsko« žarnico, pri kateri se morejo zgorele in izrabljene žarne niti izmenjati z novimi. Več velikih »zapadno-evropskih« in ameriških izumiteljev je kupilo Červenkov izum.

V čehoslovaški republiki jo je kupila delniška družba za izdelovanje žarnic »Lux«, ki bo spomlad prišla z gradnjo tvornice in lastne steklarne.

31 lokomotiv uničenih. Škodo, ki jo je povzročil požar v tvornici lokomotiv Severne železnice v Jedlersee pri Dunaju, cenijo na 40 milijonov. Uničenih je bilo 31 lokomotiv.

Valute na zagrebški borzi dne 2. januarja 1920. Ameriški dolar (100) 9000 K; avstrijska krona (100) 59 K; carski rubelj (100) 140 K; dinar (100) 404 K; francoski frank (100) 880 K; marka (100) 250 K; lira (100) blago 750 K.

Ljubljanske novice.

Iz Pesmi Ignacija Borštnika bo prednašala v četrtek dne 8. t. m. ob pol 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega doma g. Zofija Borštnik Zvonarjeva. Predprodaja vstopnic se nahaja v Dolencovi trafiki v Prešernovi ulici.

Iz boja proti dražilec in navijalcem cen. Denarnico, ki je največ vredna 60 kron, je prodal neki ljubljanski trgovec za 400 kron. Čaka ga občutna kazen. Nekemu veletržcu v Ljubljani so zaplenili organi urada proti draženju 49 kg nezvitne čokolade. Trgovec se bo moral zaradi pregreške zagovarjati pred deželnim sodiščem. Več ljubljanskih gostilničarjev je v preiskavi, ker so prodajali vino liter po 18, 20 in po 28 kron. — Urad zoper navijanje cen, veržništvo in tihotapstvo bo protiblaščen, da bo v prvi instanci obsojal dražilec in navijalce cen.

Zakaj sta kopača Tatara s Krima zaklad? Tatara Tokalija, katara sta okradla svojega tovariša in sta bila po poroti oproščena, a je policija na Štefanov praznik za njima izkopala njunemu tovarišu ukradenih 31.000 kron, se zdaj pred preiskovalnim sodnikom dr. Stojkovičem zagovarjata: »Izkopati sva nameravala ukradeni denar, da ga vrneva svojemu tovarišu, ker je naju pelda vest.« Na ta način upata omehčati srca ljubljanskim porotnikom.

Ljubljanka odnesla drva. Predčerašnjim so pripeljali s čolnom drva v Ljubljano in jih zmetali s čolna tik vode na trnovskem pristanu. Nekaj voz drv so še tisti dan odobljali, druge so pa pustili za drugi dan. Ker je pa vsled deževja ponoči Ljubljanka močno narasla, je splavalo po Ljubljani okoli 4 sežnje drv. Nekaj drv so ribiči in drugi lastniki čolnov vlovili in spravili vsak svoj plen na dom. Drva so bila last gosp. Bahovca, ki ima precejšnjo škodo.

Kaznovani razgrajaci. V Kolodvorski ulici je razgrajal v petek ponoči Ivan Vrhovec iz Štepanje vasi. Iz dveh gostiln so ga vrgli vun. Končno ga je policija aretirala in so ga pripeljali na policijsko ravnateljstvo, kjer je razbijal, kakor da je

Nekoč je živel kralj.

Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalje.)

Zagledal sem ga, ko se je prikazal, točen do minute s svojim dežnikom izza ovinka ulice. Veliki mehurček upanja se je razpočil v mojih prsih, srce se mi je skrčilo. Resnično, če je na mestu kazen, ki je po smrti slična storjenemu grehu, tedaj bo moj učitelj zopet rojen ko jaz, in jaz bom rojen kot moj učitelj.

Ko sem zagledal njegov dežnik, sem bežal kolikor hitro sem mogel, v sobo moje matere. Moja mati in moja babica sta si sedela druga nasproti drugi in kvartali ob svitu svetiljke. Planil sem v sobo, se vrgel na posteljo poleg matere in dejal:

»Ljuba mamica, učitelj je prišel, in mene tako zelo boli glava; ali ne bi mogel danes ostati brez pouka?«

Upam, da ne bo nobenemu otroku nezrele starosti dovoljeno brati to povest in popolnoma se zanesem na to, da je ne bodo pripredili za šolska berila. Zakaj, kar sem storil jaz, je bilo zelo slabo, in nisem bil niti najmanj kaznovan za to. Nasprotno, moja pokvarjenost je bila poplačana z uspehom.

Moja mati mi je dejala: »Dobro,« in pristavila, ko se je obrnila k služabnici: »Reci učitelju, da lahko odide domov.«

Bilo je popolnoma jasno, da moje bolezn ni smatrala za nevarno, ker je igrala dalje kot popreje in se ni več menila za to. Jaz pa sem zakopal svojo glavo v blazine in se smejal od srca. Jaz in moja mati sva se razumela kaj dobro med seboj.

Toda vsakomur je lahko znano, kako težko je za sedemletnega dečka, dolgo hliniti videz bolezn. Po preteklu ene minute sem se obesil na babico in dejal: »Babica, povej mi pravljico.« Prosil sem tudi mater, saj lahko končata njuno igro tudi drugi dan, in mora dovoliti, da mi babica tu pa tam pripoveduje kako pravljico.

Končno je vrgla mati kvarte proč in dejala: »Ti storiš bolje to, kar hoče, jaz ga ne morem prenesti.« Mogoče je mislila na to, da ne bi imela drugod nobenega dolgočasnega počitka, medtem pa bom jaz

zblaznel in so ga morali zvezati. Poslujoči uradnik g. adjunkt Modic je razgrajacu prisodil 8 dni policijskega zapore.

Iz Zvita goljufica. Grden Marija iz Velikih Lašč je nameravala zamenjati 3 ameriške dolarje, toda ker so bile že vse banke zaprte, je pred »pošto« vpraševala ljudi, kje da naj zamenja dolarje. Neka »prijazna« gosposko oblečena ženska je Grdenovi rekla, da ji bo že ona preskrbelo zamenjavo dolarjev in da bo dobila za vsak dolar 94 kron, kar pred pošto naj jo počaka. In Grdenova je zviti goljufici naselila in jo čakala zama od 16. do 19. ure.

Iz Tatvine. Gostilničarki Josipini Čestovarjevi v Kurji vasi, ki ima svojo vinski klet v Štepanji vasi, so napravili zločinci do 2800 kron škodo. Vlomili so v njeno klet in odnesli iz nje 12 do 14 m dolgo gumijevo točilno cev črne barve z okovi iz medi, dalje še tri gumijeve točilne cevi, ki so bile dolge po 8, 6 in 2 metra. Količina ukradene pijače se ne more dognati. — Na Viču je bilo ukradeno kovaču Franu Moharju perilo, vredno 5524 kron. — Posestniku Ivanu Pasariju na Poljanski cesti je bila ukradena iz konjskega hleva 1000 kron vredna konjska odeja, v Štepanji vasi je pa bilo ukradeno obleke v vrednosti 1200 kron.

Razne novice.

Če žene ženo sodijo. Ameriške razporeke so postale v zadnji dobi jako zanimive, in sicer zaradi ženskih sodnikov. Povod k ženskim sodiščem je dal dogodek v Clevelandu, kjer je neka žena utekla možu z nekim steklarjem, vsled česar jo je mož tožil. Ali toženka je izjavila, da možki ne umejo ljubezni ter je zahtevala, da se ustanovi žensko sodišče. Sodnik je privolil, ali toženki ni to prav nič pomagalo. Ne da bi bila oproščena, ampak še prav hudo je bila kaznovana. Ena izmed šestih ženskih porotnikov je predlagala, da bi bila oproščena, če se vrne k možu in svojim trem otrokom. Toženka ni pristala na to, naker je bila obsojena na tri mesečno prisilno delo in 200 dolarjev globe. Steklarja je doletela enaka kazen.

Narodno gledališče.

Opera.

5. januarja, ponedeljek: Zaprto.
6. januarja, torek: »Rigoletto«, izven abon.
7. januarja, sredo: »Rusalka«. — Abon. E/2.

Drama.

5. januarja, ponedeljek: Zaprto.
6. januarja, torek, popoldne: »Pepelka«. Izven abon. — Zvečer: »Korenček«.
7. januarja, sredo: »Na dnu.« Ab. A.

prisiljen, da se udeležim neumnega pouka.

Kakor hitro sem slišal privolenje moje matere, sem planil k babici. Prijel sem jo za roko, plesal sem od radosti in se vrgel na posteljo. Objel sem blazine z obojema rokama in sem skakal od zadovoljstva, in ko sem se nekoliko umiril, sem dejal: »Zdaj, babica, mi pripoveduj pravljico.«

In babica je nadaljevala: »Ta kralj je imel kraljico.« To je bilo dobro za začetek. Imel je samo eno.

Slabo je za kralje v pravljicah, ki se glede kraljev prevezkošni. Kakor hitro čujemo o dveh kraljicah, nam upade srce. Ena mora biti gotovo nesrečna. Toda v v babičini pravljici je bila ta nevarnost odstranjena. Imel je samo eno kraljico.

Kot naslednje sem čul, da ni imel kralj nobenega sina. S sedmimi leti nisem mislil nato, da je ta ali oni vzrok za žalovanje, če mož nima sina. Bil bi mu itak samo na poti.

Tudi se ne vznemirjamo nadalje, če slišimo, da je šel kralj v gozd, da bi delal pokoro in zato dobil sina. Zame bi bil en sam vzrok, ki bi me gnal v gozd, in sicer, da bi se iznebil svojega učitelja.

Toda kralj je zapustil s svojo kraljico malo hčerko, ki je vzrastla v čudolepo princezino.

Dvanaest let je preteklo in kralj ni jenjal delati pokore in ni mislil ves čas niti enkrat na čudolepo hčer. Princezinja je zrastle v bujno krasotico. Leto, ko se je imela poročiti, je preteklo in kralj se še vedno ni vrnil. Kraljica je ginila od žalosti in jokala: »Ali je moja zlata hčerka za to ustvarjena, da bo umrla neporočena? Gorje! Kakšna usoda!«

Nato je poslala kraljica h kralju možo z resno prošnjo, da naj se vrne samo za eno noč in naj prisostvuje samo pri enem obedu v svoji palači. Kralj je v to privolil.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Kutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.